

Ordo V. Hymenoptera

by: Carl Linnâe

in: Museum ... in quo animalia rariora imprimis ..., volume: [T. 1]

pp. 403 - 419

Terms and Conditions

The Göttingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes.

Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact:

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek

Digitalisierungszentrum

37070 Goettingen

Germany

Email: gdz@www.sub.uni-goettingen.de

Purchase a CD-ROM

The Goettingen State and University Library offers CD-ROMs containing whole volumes / monographs in PDF for Adobe Acrobat. The PDF-version contains the table of contents as bookmarks, which allows easy navigation in the document. For availability and pricing, please contact:

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Goettingen - Digitalisierungszentrum

37070 Goettingen, Germany, Email: gdz@www.sub.uni-goettingen.de

ORDO V.
HYMENOPTERA.

Cynips.

Sphex.

Vespa.

Apis.

Formica.

Mutilla.

C c 2

CY-

CYNIPS.

Sycomori. 1. CYNIPS F. Sycomori. *Syst. Nat.* 554. n. 14.

Ichneumon Sycomori *Hoffm. it.* 426. n. 113.

Habitat in *Aegypto*.

CORPUS magnitudine Pulicis, angustum, longum, nigrum, glabrum, quasi corneum.

ANTENNÆ thorace breviores, filiformes, subclavatæ, nigrae.

THORAX longitudine abdominis.

ALÆ immaculatæ, hyalinæ.

CAUDA exserta, filiformis, laxa, bivalvis, longitudine corporis.

PEDES pallidi, flavescentes.

SPHEX.

SPHEX.

1. SPHEX ferruginea, thorace variegato, abdominis petiolo macula utrinque ad basin flava, thorace variegato. *Syst. Nat.* 569. n. 3. asiatica.

Habitat in *Asia*.

CAPUT fuscum.

MAXILLÆ incurvæ, nigræ.

PALPI nigri.

ANTENNÆ nigræ, setaceæ, longitudine thoracis, articulo primo flavo.

THORAX oblongus, subvillosus subtus, maximaque ex parte supra niger.

Linea flava, transversa, ad marginem anteriorem.

Lineæ duæ, flavæ, transversæ, inter alas.

Macula flava, parva, obovata, ad latera.

Apex maxima ex parte flavus: sinu antice bifido.

ABDOMEN pedunculatum, ovatum, nigrum.

Macula flava, ovata, utrinque ad basin.

Pedunculus filiformis, longitudine ipsius abdominis, supra niger, subtus flavus.

PEDES anteriores 4, flavi.

postici toti nigri.

406 INSECTA HYMENOPTERA.

ægyptia. 2. SPHEX nigra, petiolo abdominis pedum-
que articulis dimidiatis flavis. *Syst. Nat.*
569. n. 4.

Habitat in *Ægypto*. D. Hasselquist.

MAGNITUDO media vel inter majores.

CAPUT nigrum.

THORAX ater, immaculatus, villosus.

ABDOMINIS pedunculus filiformis, longitudine thora-
cis f. ipsius abdominis, pallide flavus.

Segmenta abdominis 6, glabra, atra, immaculata.

PEDES 1. 1, 2. 2. medio flavi.

3. 3. articulo primo basi nigro, secundo flavo,
quarto & tertio versus basin flavis, versus api-
cem nigris.

fervens. 3. SPHEX nigra, abdomine petiolato ferru-
gineo, alis cærulescentibus. *Syst. Nat.* 569.
n. 5.

Habitat - - -

CAPUT nigrum.

MAXILLÆ incurvæ, acutæ.

ROSTRUM subulatum, maxillis longius.

PALPI capillares.

ANTENNÆ nigræ, setaceæ.

THORAX oblongus, nudus, niger.

Gibbus dorfi inter alas elevatus, inæqualis.

Puncta 2, atra, glabra, distantia, a tergo thoracis
pone alas.

ALÆ nigro-cærulescentes.

ABDOMEN ovatum, ferrugineum, glabrum.

Petiolus niger, abdomine brevior.

Aculeus brevis, intra corpus.

PEDES nigri.

Tibiæ pilosæ.

INSECTA HYMENOPTERA. 407

4. SPHEX nigra lævis, antennis tibiis alisque capensis.
testaceis; his apice nigris.

Habitat ad *Cap. b. Spei.* Tulbagh.

CORPUS magnitudine S. viaticæ, totum nigrum,
glabrum.

THORAX supra minus glaber.

ABDOMEN subseffile.

ANTENNÆ ferruginæ, filiformes.

PALPI ferruginei.

TIBIÆ Tarsi & Plantæ ferruginæ.

ALÆ ferruginæ, sed limbus apicis & marginis tenui-
oris fuscus.

5. SPHEX atra, abdomine petiolato, alis ni- indoiana.
gro - cærulefcentibus: margine tenuiore
hyalino. *Syst. Nat.* 569. n. 6.

Habitat in *Indiis.*

CORPUS facie & magnitudine Crabronis.

NIGRA sunt Caput, Thorax, Abdomen, Pedes,
Antennæ, omnia.

CAPUT: MAXILLÆ 2, incurvæ, validæ, acumina-
tæ.

LINGVA brevissima, reflexa.

PALPI 4, sub ore.

ANTENNÆ subulatæ, thorace breviores, articulis XI.

THORAX parum hirsutus, postice gibbus.

ALÆ fuscae venis ferrugineis, postice magis membra-
naceæ & hyalinæ.

ABDOMEN glabrum, petiolatum, supra gibbum, se-
gmentis sex, apice subaculeatum.

TIBIÆ pilosæ.

408 INSECTA HYMEMOPTERA.

indica. 6. SPHEX atra, pedibus antennisque ferrugineis; alis atro-cæruleis. *Syst. Nat.* 571. n. 13.

Habitat in *Indiis*.

CORPUS magnitudine & habitu Crabronis.

CAPUT nigrum.

OCULI fulci.

ROSTRUM breve, acuminatum.

PALPI 4, ferruginei, quorum 2 inferiores minores.

ANTENNÆ subulatæ, ferrugineæ, articulis 11, longitudine thoracis.

THORAX niger, postice gibbus.

ALÆ atro-cæruleæ.

ABDOMEN ovatum, nigrum, sessile, segmentis sex.

Aculeus Crabronis exsertilis.

PEDES rufi. Tibiarum apices setis 2 rigidis.

COLOR Capitis, Thoracis, Abdominis, Alarum ater.

tropica. 7. SPHEX nigra, oculis albis, abdominis segmento secundo latiore ferrugineo. *Syst. Nat.* 571. n. 14.

Habitat in *Indiis*.

CORPUS magnitudine Crabronis, totum nigrum.

CAPUT atrum, parvum, pilosum.

Puncta verticis 3, alba, callosa, ut in plerisque.

MAXILLÆ lunatæ, incurvæ, dentatæ, latæ, breves.

LINGVA vix ulla f. setacea.

PALPI 4, sub maxillis.

OCULI lunati, nivei.

ANTENNÆ subclavatæ, nigrae.

THORAX convexus, niger, Pilis brevissimis, erectis, raris.

ALÆ ferrugineæ.

ABDOMEN oblongum, ventricosum, nigrum, adpersum pilis vix manifestis: Segmentum secundum latius reliquis, ferrugineum supra & infra, vix vero lateribus.

PEDES nigri.

VE-

VESPA.

1. VESPA rostro corneo fubulato, abdomine cornuta.
atro: segmento secundo majore. *Syst. Nat.*
574. n. 13.

Habitat in *Indiis*.

CAPUT ferrugineum, terminatum Rostro, occipite
fuscum.

ROSTRUM corneum, fubulatum, bivalve, sub quo
Lingva.

CORNUA (in *mare* tantum) duo, rostro & capite
duplo longiora, fubulata, acuminata, incurva, pal-
lida.

ANTENNÆ filiformes, obtusæ, ferrugineæ.

THORAX ferrugineus, postice depresso, emarginatus,
latere dentatus.

Macula nigra, magna, a tergo thoracis.

ALÆ nigrae.

ABDOMEN atrum, segmento secundo maximo.

PEDES ferruginei.

Magnitudo Crabronis.

410 INSECTA HYMENOPTERA.

signata. 2. VESPA thorace supra nigro lineis quatuor fasciisque duabus flavis. *Syst. Nat.* 574. n. 14.

Aman. acad. 5. t. 3. f. 217.

Habitat in *America*.

CAPUT fuscum.

OCULI magni, pallidi.

Os flavum Labio inflexo, maxillis apice nigris.

LINGVA non manifesta.

ANTENNÆ nigræ, incurvæ, basi flavæ.

THORAX glaber, supra niger, subtus flavus, gibbus.

Lineæ 4, longitudinales, flavæ, parallelæ.

Lineæ 2, transversæ, flavæ, in scutello.

ABDOMEN oblongum, nigrum, acutum.

Incisuræ margine flavæ.

Macula nigra, triloba, transversa (in singulo segmento) lobis lateralibus rotundatis; intermedio acuto.

Subtus Abdomen flavum, cum puncto nigro in singulo segmento; at in penultimo linea transversalis nigra.

PEDES flavi, extus linea nigra.

INSECTA HYMENOPTERA. 411

3. VESPA thorace squamis duabus, abdomi- ~~canaden-~~
nis ferruginei segmento primo obconico. ~~fis.~~
Syst. Nat. 574. n. 15.

Sultz. inf. t. 19. f. A.

Habitat in *America* septentrionali frequens.
P. Kalm.

CAPUT ferrugineum. Puncta 3 in vertice.

MAXILLÆ curvæ, breves, dentatæ.

PALPI nulli manifesti.

ANTENNÆ filiformi-clavatæ, medio fuscæ.

THORAX ad caput margine acuto.

Rugæ 2 transversæ inter alas.

ALÆ ferrugineæ, angustæ, longitudine abdominis.

ABDOMEN ovato-oblongum, segmentis sex, primo
obconico.

Squama utrinque a tergo thoracis versus femora.

CORPUS Vespæ magnitudine sed angustius.

412 INSECTA HYMENOPTERA.

emarginata.

4. VESPA scutello emarginato, abdominis nigri petiolo incurvo utrinque unidentato.
Syst. Nat. 574. n. 16.

Habitat in *America*.

CAPUT nigrum, Labio ovato, ferrugineo.

MAXILLÆ ovatæ in rostrum subulatum.

LINGVA Apis.

ANTENNÆ subclavatæ, ferrugineæ, versus apices fuscæ: articulo primo ad apicem Denticulo obsoleto notato.

THORAX nigro-ferrugineus apice subbifido.

ABDOMEN ovatum, nigrum.

Petiolus clavatus, fusco-ferrugineus, longitudine fere abdominis, incurvus, notatus in medio utrinque Denticulo minimo.

PEDES ferruginei.

- helvola. 5. VESPA testacea, thorace hirsuto, pedibus ferrugineis, femoribus compressis.

Habitat ad *Cap. b. spei*. Tulbagh.

CORPUS magnitudine V. vulgaris, totum testaceum, exceptis oculis nigris.

CAPUT vertice hirsuto, maxillis majusculis.

OCULI globosi, extantes, nigri.

ANTENNÆ filiformes, articulis 10, primo longiore.

THORAX villosus, læviter compressus & futuris notatus.

ALÆ hyalinæ, venis subferrugineis.

ABDOMEN subcylindricum, apice obtusum, incisuris decem, prima magis distincta & hemisphærica; fere glabrum est excepto apice.

PEDES ferruginei. *Femora* omnia valde compressa.

A-

APIS.

1. APIS nitida viridis, alis nigris, femoribus dentata.
posticis dentatis. *Syst. Nat.* 575. n. 11.

Habitat in *America*.

CORPUS læve, Ape mellifica majus vel fere Crabronis.

CAPUT cæruleum, Maxillis incurvis.

LINGVA longitudine Thoracis, vel in quibusdam ferme totius corporis.

OCULI rufi.

THORAX glaber.

SCUTELLUM gibbum tuberculis 2 obsoletis.

ALÆ atræ, nitidæ.

ABDOMEN ovatum, glabrum, segmentis sex, apice acuminatum.

FEMORA postica subtus dentata.

TIBIÆ posticæ dilatatæ versus apicem.

COLOR totius æneo-viridis nitens.

VARIETAS duplo major:

Abdomen minus conicum ad apicem.

Femora subtus minus dentata, sed genu mucronato.

414 INSECTA HYMENOPTERA.

cordata. 2. APIS nitida viridis, alis hyalinis, abdomine cordato, tibiis posticis dilatatis. *Syst. Nat.* 575. n. 12.

Habitat in *Indiis*.

CAPUT viride.

OCULI pallidi.

LINGVA longitudine Thoracis.

ANTENNÆ subclavatæ, nigræ.

THORAX viridis, subvillosus, apice obtuso.

ALÆ hyalinæ venis fuscis.

ABDOMEN segmentis 6, cordatum, breve, acuminatum.

TIBIÆ posticæ admodum dilatatæ: lobo adscendenti compresso.

COLOR totius viridis.

MAGNITUDO Muscæ domesticæ.

INSECTA HYMENOPTERA. 415

3. APIS subpubescens fusca, abdomine cin- zonata.
gulis quatuor fuscis. *Syst. Nat.* 576. n.
15.

Habitat in *Indiis*.

CAPUT fuscum, subvillosum.

OCULI pallidi.

LINGVA longitudine Thoracis, ferruginea.

ANTENNÆ clavatæ, nigræ.

THORAX subvillosus, nigricans pilis pallidis.

ABDOMEN ovatum, glabrum, atrum: segmentis ab-
dominis 4 margine cæruleis.

PEDES postici hirsuti, cinerascetes.

Magnitudo & Habitus Muscæ.

4. APIS hirsuta atra, alis cærulefcentibus. violacea.
Syst. Nat. 578. n. 29.

Pet. gaz. t. 12. f. 5. Bombylius lusitanicus
e nigro cærulefcentis.

Reaum. inf. 6. t. 5. f. 1, 2.

Habitat in *Europa* australi.

CAPUT supra glabrum.

Puncta 3 in vertice.

ANTENNÆ thorace breviores: articulo infimo elon-
gato.

THORAX ater, supra glaber.

ALÆ atro-cærulefcentes.

ABDOMEN hirtum, supra glabrum, atrum.

Nidificationem hujus egregie descripsit Reaumur. l. c.

5.

416 INSECTA HYMENOPTERA.

æstuans. 5. APIS hirsuta nigra, thorace flavo. *Syst.*
Nat. 579. n. 37.

Habitat in *Calidis* regionibus.

CAPUT nigrum, crassum.

OCULI brunnei.

ANTENNÆ nigrae, filiformes.

MAXILLÆ crassæ.

LINGVA inflexa, longitudine capitis.

THORAX hirsutus, supra flavus, subtus niger.

ALÆ atrae, subnitentes.

ABDOMEN subrotundum, breve, latum, hirsutum,
nigrum.

PEDES hirsuti, nigri.

VARIETATES Aliis Thorace supra flavo.
Aliis Thorace flavo antice nigro
& Abdomine nigro antice flavo.

tropica. 6. APIS hirsuta nigra, abdomine postico fla-
vo. *Syst. Nat.* 579. n. 38.

Habitat in *Calidis* regionibus.

CAPUT nigrum.

OCULI pallidi.

ANTENNÆ subclavatae, filiformes.

LINGVA inflexa, longitudine abdominis.

THORAX crassus, ater, vellere brevi.

ABDOMEN ovatum, magnitudine Thoracis, vellere
breve testaceo, basi atrum, apice acutiusculo.

FEMORA villosa, atra.
postica terminata spina.

7. APIS AFFINIS.

Habitat cum præcedenti.

CAPUT crassum, obscure testaceum.

LABIUM obtusum punctis excavatum.

MAXILLÆ atræ, incurvæ, tridentatæ, breves.

ANTENNÆ filiformi-clavatæ.

THORAX pubescens, obsolete testaceus, brevis.

ABDOMEN ovatum.

Segmenta 1. 2. majora, corpori concoloria,
cundo tamen pallidiore.

Segmenta reliqua nigra.

PEDES obsolete ferruginei.

Affinitas facie & habitu antecedentis Sphegis tropice, quam confirmant thoracis crassities, frons & Maxillæ, licet Color alius & Magnitudo inferior, adeoque non audeo hanc pro distincta specie venditare, nec eadem specie cum præcedente conjungere.

8. APIS OBSCURA.

Habitat - - - .

CAPUT nigrum, vertice Punctis 3 nitidis.

LABIUM superius testaceo-flavum, subtus attenuatum.

MAXILLÆ duæ, subulatæ, rectæ.

LINGVA subulata.

PALPI nulli.

ANTENNÆ filiformi-clavatæ, testaceo-luteæ.

THORAX vix manifeste villosus.

ABDOMEN scissile, ovato-oblongum.

Segmenta 4 ultima luteo-ferruginea.

PEDES nigri.

D d

FOR-

FORMICA.

- Pharao- 1. FORMICA rufa, abdomine magis fusco.
nis. *Syst. Nat.* 580. n. 7.

Formica minima *Ægypti*. D. Haffelquist.

Habitat in *Ægypto*.

LONGITUDO Pulicis; crassities setæ equinæ.

TOTA pallide rufa, sed abdomine subfuscescente.

- Salomo- 2. FORMICA rubra, abdomine nigro subvil-
nis. lofo. *Syst. Nat.* 580. n. 8.

Habitat in *Ægypto*. D. Haffelquist.

MAGNITUDO Formicæ vulgaris.

CORPUS totum, excepto abdomine, rubrum.

CAPUT majusculum, planiusculum, rubrum.

OCULI minimi, nigri.

ANTENNÆ 12 articulis, longitudine thoracis.

THORAX angustus, longus.

ABDOMEN ovatum, nigrum, subpilosum, pilis raris brevissimis.

PEDES longiores quam in nostratibus, rufi.

MU-

MUTILLA.

1. MUTILLA nigra, abdomine fascia lutea indica.
lineaque alba. *Syst. Nat.* 583. n. 3.

Habitat in *Indiis*.

CAPUT nigrum, villosum.

Fascia alba, transversa verticis inter oculos.

ANTENNÆ nigrae, incurvatae, acutae, thorace breviores.

THORAX ater, villosus.

Lineae 2, albae, longitudinales, a parte postica tergi.

Puncta 2, elevata, ad latera; in medio quasi alarum rudimenta.

Latera pectoris juxta pedes utrinque alba.

Squamula nulla inter abdomen & pectus.

ALÆ nullae.

ABDOMEN atrum, ovatum, villosum.

Segmentum 1 valde coarctatum, ut fere petiolatum evadat.

Punctum albidum utrinque ad segmentum 1.

Segmentum 2 terminatum Fascia lutea, medio interrupta, in medio abdominis sita.

Fascia longitudinalis alba, attenuata, ab ano ad medium dorii ducta.

Linea alba utrinque, longitudinalis, in segmento 2 maximo.

Segmenta omnia subtus linea transversa terminata.

PEDES nigricantes, hirsuti.

MAGNITUDO fere Apis.

Affinitas multa huic intercedit cum *Mutilla* occidentali.

Genus est dubium quamdiu hanc vivam non vidimus. Impennes habemus & Vespas & Ichneumones; hi abdomine tremunt semper vivi. Formica esse nequit; Vespam ex facie, Ichneumonem ex colore facile judicarem, sed relinquendum autopsis dubium Insectum.